

Utbildningsinspektion i Hällevadsholmsskolan och Centrumskolan, grundskolor F–5, Svarteborgs rektorsområde

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av rektorsområdet	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av resultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna	5

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i Svarteborgs rektorsområde och besökt skolorna den 14–15 september 2005. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån läroplaner och övriga skolförfattningar. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets hemsida www.skolverket.se/inspektion.

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen om ca två år.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument från kommunen och Svarteborgs rektorsområde, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Svarteborgs rektorsområde intervjuades elever, lärare, skolsköterska och rektor. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av rektorsområdet

Svarteborgs rektorsområde	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	103
Förskoleklass	19
Grundskola	178

Svarteborgs rektorsområde består av två skolor, Hällevadsholmsskolan i samhället Hällevadsholm samt Centrumskolan i samhället Dingle. I rektorns ansvarsområde ingår två förskolor. Dessa har inspektörerna dock inte besökt.

Hällevadsholmsskolan och Centrumskolan har elever i förskoleklassen och årskurserna 1–5.

Verksamheten är organiserad i åldershomogena grupper med undantag för förskoleklass och årskurs 1 i Hällevadsholmsskolan som bildar en klass. I Centrumskolan arbetar förskoleklassen ofta tillsammans med årskurs 1 men de är organiserade i separata klasser.

Vid Hällevadsholmsskolan finns ett fåtal asylsökande barn med annat modersmål än svenska.

Kommundelsbiblioteken för Hällevadsholm och Dingle är lokaliserade i respektive skolbyggnad. Rektorn är chef även för denna verksamhet.

Bägge skolorna ligger i små samhällen och har nära till naturområden. Hällevadsholmsskolan ligger i direkt anslutning till en sjö. Skolorna använder sig av naturen i sitt pedagogiska arbete.

Sammanfattande bedömning

Inspektörerna bedömer att rektorsområdet erbjuder utbildning av god kvalitet. En övervägande del av eleverna utvecklar och når kunskaper i grundskolans ämnen enligt de nationella målen i årskurs 5. Undervisningen är allsidig och varierad och rymmer stimulans och utmaningar. Eleverna är trygga i sina skolmiljöer och acceptansen för människors olikheter är stor. Undervisningen kännetecknas av ett inkluderande förhållningssätt, det vill säga att elever i behov av särskilt stöd och nyanlända flyktingbarn inom klassens ram får undervisning som är anpassad för dem.

Inspektörerna bedömer att det finns utrymme för förbättringar inom följande områden

- Skolorna bör arbeta för att elevernas medvetenhet om målen för utbildningen stärks.
- Elevernas inflytande över det egna lärandet bör öka.
- Skolornas uppföljning av elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen bör utvecklas.

- Innehållet i handlingsprogrammet mot kränkande behandling bör göras känt och också innefatta situationer där vuxna är inblandade, till exempel kränkningar mellan barn-vuxen och vuxen-barn.
- En långsiktig planering av kompetensutvecklingen bör göras.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast skall åtgärdas.

- Skolan saknar kvalitetsredovisning (1 § förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat hur skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2

Inspektörerna bedömer att det i rektorsområdet finns ett väl utvecklat system för att diagnostisera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik. Något sätt för att systematiskt följa och analysera kunskapsutvecklingen i skolans övriga ämnen i relation till de kunskapsmål som anges i 1994 års läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet (Lpo 94) och kursplanerna redovisas inte.

Vid Hällevadsholmsskolan uppger personalen att de asylsökande elever som går på skolan ofta har stora svårigheter med det svenska språket vilket får konsekvenser för deras resultat på de nationella proven. Någon ytterligare analys av måluppfyllelsen i årskurs 5 presenteras inte och lärarna uppger att de inte använder sig av resultaten avseende kunskapsresultaten i årskurs 5 för att analysera och utveckla undervisningen i skolornas samtliga årskurser.

Vid inspektörernas besök framkommer det att elevernas medvetenhet om målen för utbildningen varierar mellan klasser och mellan skolorna i rektorsområdet. I några klasser uppger eleverna att de ofta talar om målen och att det gör att de är medvetna om vad de skall lära sig. I andra klasser är eleverna inte medvetna om att det finns mål för utbildningen.

Inspektörerna kan vid sitt besök konstatera att det råder en öppen och positiv stämning vid rektorsområdets skolor. Resultatet från en enkätundersökning visar att vid skolorna är eleverna trygga. De elever inspektörerna talar med känner till begreppet mobbning och tar avstånd från alla former av kränkningar. Såväl elever som lärare uppger att mobbning är sällsynt förekommande.

Vid skolorna finns fungerande klassråd i samtliga klasser och elevråd som ger eleverna möjlighet att ha inflytande över hur arbetet utformas på respektive skola.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i läroplanen, Lpo 94, och i andra författningar för grundskolan. Inspektörerna bedömer att verksamheten fungerar väl inom de granskade områdena men vill särskilt ta upp följande.

Arbetsmiljö och delaktighet

Eleverna i rektorsområdet uppger att de är trygga i sin skola och att lärarna är uppmärksamma på och tar tag i konflikter då de uppkommer. Alla elever är inte medvetna om att det finns ett handlingsprogram mot kränkande behandling men de är förvissade om att lärarna tar tag i situationer där eventuella kränkningar förekommit. Det handlingsprogram mot kränkande behandling som finns tar inte upp situationer där vuxna är iblandade till exempel kränkningar mellan barn-vuxen och vuxen-barn. I bägge skolorna sker arbetet med normer och värden i hög grad inom ramen för de olika kursplaneämnena. I flera klasser är klimatet i klassen och på skolan en stående punkt på dagordningen vid klassråd. I Hällevadsholmsskolan arbetar klasserna dessutom systematiskt med så kallade kompassamtal för att stärka elevernas sociala utveckling. Inspektörerna bedömer att arbetet med normer och värden i rektorsområdets skolor bedrivs på ett sätt som väl överensstämmer med bestämmelserna i författningarna.

Enligt Lpo 94 skall skolan sträva efter att eleverna utvecklar ett allt större inflytande över sin utbildning. Inom rektorsområdet varierar elevernas möjligheter att ha inflytande över och ta ansvar för det egna lärandet och undervisningssituationen mellan klasserna. I de klasser där eleverna är medvetna om målen för utbildningen uppger de också att de har inflytande över sitt lärande i högre grad än i andra klasser. Inspektörerna bedömer att rektorsområdet bör sträva mot att ge samtliga elever, anpassat till deras mognad och ålder, inflytande över sitt lärande samt kunskap om målen för utbildningen.

Individanpassning, individuell studieplanering och stöd

Inspektörerna bedömer att skolorna har ett föredömligt system för att identifiera och följa upp elever i behov av särskilt stöd. Detta sker med hjälp av återkommande diagnoser, kontinuerlig observation samt dokumentation av det dagliga arbetet. Skolorna kännetecknas av ett inkluderande arbetssätt. Det innebär att planeringen av studierna för elever i behov av särskilt stöd har som utgångspunkt att eleverna skall kunna arbeta i sina ordinarie klasser. Det förekommer också att eleverna vid behov får undervisning utanför klassens ram av specialläraren.

Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning

Rektorsområdets skolor har väl utvecklade system för att följa upp, diagnostisera och dokumentera elevernas kunskapsutveckling i ämnena svenska, engelska och matematik. Som tidigare nämnts i denna rapport framkommer det inte vid

inspektionen att skolorna har system för att analysera och utvärdera elevernas kunskapsutveckling i kursplanernas övriga ämnen. Inspektörerna bedömer därför att skolorna bör utveckla detta arbete.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolorna har inte upprättat någon kvalitetsredovisning i enlighet med förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet. Inspektörerna bedömer dock att verksamhetsplan och bokslut i vissa delar kan anses ha ett innehåll som motsvarar en kvalitetsredovisning enligt nämnda förordning. Förändringar i skolans ledningsorganisation har inneburit svårigheter med att upprätta en aktuell verksamhetsplan. Den senaste verksamhetsplanen är från år 2003. Delårsbokslut finns för första halvåret 2005.

På skolorna pågår kontinuerligt förbättringsarbeten. Till exempel söker lärarna öka sitt samarbete för att bättre nyttja varandras kompetens och lärare har börjat arbeta med den så kallade storylinemodellen. Utvärderingar och analyser av dessa arbeten är dock enligt lärarna sporadiskt förekommande och inte ett naturligt inslag i arbetet.

Skolledning och intern kommunikation

Rektorn för Svarteborgs rektorsområde har vid inspektionstillfället haft denna tjänst några månader. Personal, elever och föräldrar uttrycker vid intervjutillfällena stort förtroende för rektorn. Såväl lärare som elever uppger att rektor är, eller är på väg att bli, förtrogen med den pedagogiska verksamheten. Inspektörerna kan också konstatera att rutiner för att säkra elevernas rättsäkerhet till exempel vid elevvårdskonferenser nu fungerar.

Som helhet bedömer inspektörerna att förutsättningarna är goda för att ledningen av rektorsområdet skall fungera mycket väl.

Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgång till den utbildning som grundskolan skall erbjuda, information om utbildning; personal samt läromedel, pedagogiska materiel och utrustning. Bestämmelser finns i skollagen.

Tillgång till en likvärdig utbildning

Elever vid Svarteborgs område har tillgång till utbildning i den omfattning som stadgas i författningarna.

Personal

Majoriteten av lärarna väl utbildad för den undervisning de bedriver. Andelen lärare med lärarutbildning har ökat de senaste åren genom en medveten satsning från kommunen. Inspektörerna förutsätter att kommunen fortsätter denna satsning för att ytterligare öka andelen behörig personal.

Klasserna är för det mesta små och inspektörerna kan vid flera tillfällen konstatera att läraren inte är den enda vuxna i klassrummet.

Som en följd av förändringar i rektorsområdets ledningsorganisation har det saknats ett samlat grepp över och en plan för den gemensamma kompetensut-

vecklingen. Lärarna uppger att de ibland på eget initiativ men ofta på initiativ av rektorsområdets speciallärare deltagit i en hel del kurser. Inspektörerna kan konstatera att det behövs en långsiktig planering av kompetensutvecklingen och bedömer att en sådan bör upprättas. Rektorn uppger att han ser detta som ett prioriterat område att arbeta med.

Materiella resurser

Inspektörerna bedömer att de materiella resurserna vid skolorna ger eleverna förutsättningar att nå målen i läroplan och kursplaner. Lokalerna är ändamålsenliga. Eleverna har tillgång till fungerande datorer och de används i det vardagliga pedagogiska arbetet.

Genom att kommunalsbiblioteken är belägna i skollokalerna har skolorna mycket god tillgång till litteratur.

Datum	Ort
2006-02-21	Göteborg

Anna Wide

Thomas Nilsson